

सुधारित पीक विमा योजना आणि पुनर्चित हवामानावर आधारीत फळपिक विमा योजनेंतर्गत गठीत करण्यात आलेल्या विभागस्तरीय तक्रार निवारण समित्यांचे एकत्रिकरण करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक : प्रपिवियो-२०२५/प्र.क्र.३७२/११-आ,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक : २३ डिसेंबर, २०२५

वाचा :-

- १) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र.फवियो-२०२४/प्र.क्र.८१/१०-आ, दि.१२.०६.२०२४
- २) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्र.प्रपीवियो-२०२५/प्र.क्र.६६/११-आ, दि.२४.०६.२०२५
- ३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. कार्याशा-२०२५/प्र.क्र.०६/म-८, दि.०९.०४.२०२५
- ४) विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर तथा अध्यक्ष समिती क्र.१ यांचे पत्र जा.क्र. २०२५/मशाका १/ र. व का. /समिती सुसुत्रिकरण/प्रक्र/कावि-२७९, दि.०९.०७.२०२५

प्रस्तावना :-

राज्य शासनाच्या धोरणात्मक योजनांमध्ये प्रत्यक्ष अनुभव व प्रतिक्रिया समाविष्ट करून कार्यक्षम, परिणामकारक आणि लोकाभिमूख प्रशासन निर्माण करण्याच्या दृष्टीने महसूल व वन विभागाच्या संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयान्वये महसूली विभाग स्तरावरील प्रत्येक विभागीय आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली विषयवार ६ अभ्यास समित्या स्थापन करण्यात आल्या आहेत. त्यापैकी विभागीय आयुक्त कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर यांच्या अध्यक्षतेखाली स्थापन करण्यात आलेल्या समितीकडे महसूल प्रशासनाच्या अध्यक्षतेखालील गठीत विविध समित्यांचा आढावा घेऊन सुसुत्रिकरण करण्याबाबतचा विषय सोपविण्यात आला होता. विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर यांच्या संदर्भ क्र.४ च्या पत्राव्दारे कृषि विभागाच्या अधिपत्याखालील सुसुत्रिकरण करावयाच्या समित्यांबाबत शिफारशी करण्यात आल्या आहेत.

सुधारित प्रधानमंत्री पीक विमा योजना खरीप हंगाम २०२५ ते रब्बी हंगाम २०२५-२६ करिता संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयाव्दारे गठीत करण्यात आलेली “विभागीय आयुक्त स्तरावरील तक्रार निवारण समिती” आणि प्रधानमंत्री पीक विमा योजने अंतर्गत पुनर्चित हवामानावर आधारित फळपिक विमा योजनेकरिता दि.१२.०६.२०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेली “विभागीय आयुक्त स्तरावरील तक्रार निवारण समिती” या दोन्ही समित्यांची रचना व कामकाज सारख्याच स्वरूपाचे असल्याने, या दोन्ही समित्यांचे एकत्रिकरण करण्याची शिफारस सदर समितीने केली आहे. त्यानुसार सदर योजनांतर्गत असलेल्या दोन स्वतंत्र विभागीय आयुक्त स्तरावरील समित्या एकत्रित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सुधारित प्रधानमंत्री पीक विमा योजना खरीप हंगाम २०२५ ते रब्बी हंगाम २०२५-२६ करिता संदर्भ क्र.१ च्या शासन निर्णयाव्दारे गठीत करण्यात आलेली “विभागीय आयुक्त स्तरावरील तक्रार निवारण समिती” आणि प्रधानमंत्री पीक विमा योजने अंतर्गत पुनर्रचित हवामानावर आधारित फळपिक विमा योजनेकरिता दि.१२.०६.२०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये गठीत करण्यात आलेली “विभागीय आयुक्त स्तरावरील तक्रार निवारण समिती” या दोन्ही समित्यांची रचना व कामकाज सारख्याच स्वरूपाचे आहे. सबब, सदर दोन्ही योजनांसाठी विभागीय आयुक्त यांच्या अध्यक्षतेखाली पुढीलप्रमाणे एकच समिती ठेवण्यास शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे :-

१) विभागीय आयुक्त	:	अध्यक्ष
२) संबंधित जिल्हाधिकारी	:	सदस्य
३) विमा कंपनीचे प्रतिनिधी	:	सदस्य
४) कृषि विद्यापीठ शास्त्रज्ञ	:	सदस्य
५) शेतकरी प्रतिनिधी (जास्तीत जास्त २)	:	सदस्य
६) संबंधित विभागीय कृषि सह संचालक	:	सदस्य सचिव
२. वरील समितीचे कार्य हे वाचा क्र. १ व २ येथील शासन निर्णयांमध्ये नमूद केल्याप्रमाणे राहील.
३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाचे www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५१२२३१२३३४०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीत साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.
- महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रतिभा पाटील)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
२. मा.उपमुख्यमंत्री (नगरविकास व गृहनिर्माण) यांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव
३. मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव
४. मा. मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
५. मा. राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
६. मा. विधिमंडळ सदस्य (सर्व)
७. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई

८. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. अपर मुख्य सचिव, कृषि विभाग, मंत्रालय, मुंबई
११. प्रधान सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१२. प्रधान सचिव (सहकार), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. महालेखापाल, महाराष्ट्र, १/२, (लेखापरीक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर
१४. विभागीय महसूल आयुक्त (सर्व)
१५. आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१६. जिल्हाधिकारी (सर्व)
१७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व)
१८. सचिव, कृषि व शेतकरी कल्याण मंत्रालय, कृषि व सहकार विभाग, कृषिभवन, नवी दिल्ली
१९. सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२०. उपसचिव (११-ओ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२१. अध्यक्ष व कार्यकारी संचालक, भारतीय कृषि विमा कंपनी, अंबादिप बिल्डिंग, कॅनॉट प्लेस, नवी दिल्ली
२२. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क विभाग, मंत्रालय, मुंबई (प्रसिद्धीकरिता)
२३. कृषि संचालक, (कृषि प्रक्रिया व नियोजन), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२४. अतिरिक्त निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२५. विमा संचालक, म्हाडा बिल्डिंग, पहीला मजला, बांद्रा (पूर्व), मुंबई
२६. विभागीय कृषि सह संचालक (सर्व)
२७. मुख्य सांख्यिक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
२८. जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
२९. विभागीय सांख्यिक, द्वारा- विभागीय कृषि सह संचालक कार्यालय (सर्व)
३०. विभागीय व्यवस्थापक, भारतीय कृषि विमा कंपनी लि., मुंबई
३१. विभागीय व्यवस्थापक, आयसीआयसीआय लॉबार्ड जनरल इंशुरन्स कं.लि., मुंबई
३२. सरव्यवस्थापक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, ९ नगिनदास स्ट्रीट, मुंबई
३३. मुख्य अधिकारी, सेन्ट्रल फायनान्स एजन्सी, महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक मर्यादित, मुंबई
३४. सहायक महाप्रबंधक, रुरल प्लॅनिंग अँड क्रेडिट डीपार्टमेंट, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, फोर्ट, मुंबई
३५. व्यवस्थापक, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, रिजनल ऑफीस, डॉ.अँनी बेझंट रोड, वरळी, मुंबई
३६. सरव्यवस्थापक, नाबार्ड, पुनमचेंबर्स, शिवसागर इस्टेट, डॉ.अँनी बेझंट रोड, वरळी, मुंबई
३७. उप सरव्यवस्थापक, नाबार्ड, ५४ वेलस्ली रोड, शिवाजीनगर, पुणे
३८. उपसरव्यवस्थापक, एस.एल.बी.सी., बँक ऑफ महाराष्ट्र, १५०१, शिवाजीनगर, पुणे
३९. व्यवस्थापक, जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक, (सर्व)

- ४०. क्रेडिट स्पेशलिस्ट, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४१. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
- ४२. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
- ४३. अधिदान व लेखाधिकारी, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मंबई
- ४४. सर्व मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षांची कार्यालये
- ४५. निवडनस्ती, ११-ओ.